

La Rectoria

La residència del senyor rector estava situada a tocar l'església parroquial, i al llarg del temps es va haver d'adaptar a les successives ampliacions del temple. La primera descripció de la rectoria de Fals es desprèn de l'inventari dels béns del rector Gallart, que es va fer el 1630. L'edifici constava llavors dels següents espais; l'entrada, el celler, l'estable, la sala, la cuina, la cambra de la majordoma, la cambra del mosso, la cambra del vicari, la cambra de la sala on hi dormia el rector, l'estudi, i la golfa. La torre vella estava comunicada amb la rectoria i servia de quarto dels mals endreços.

La rectoria de Fals va sofrir una gran transformació a finals del segle XVIIè, tal com ho demostra la inscripció que es troba a la llinda d'una finestra que mira en direcció est. ALABADO SEA EL SANTISSIMO SACRAMENTO DEL ALTAR Y LA VIRGEN MARIA SIN PECADO CONSEBIDA.

LO DR ANTONI HVBACH FEV FER LA RECTORIA ANY 1691

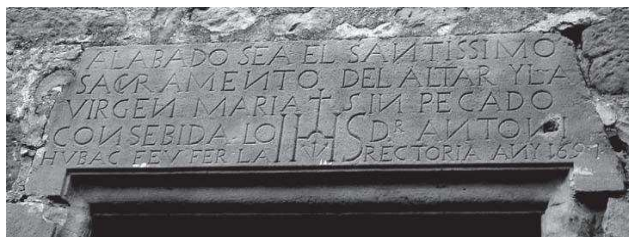
Es sorprenent el text que hi va fer gravar mossèn Hvbach, perquè el castellà era una llengua totalment desconeguda per la gent del poble d'aquell temps.

L'interior de la nova rectoria està descrit en un inventari de 1620. Hi havia les següents estances: L'entrada, el celler, el pastador, la cuina, la saleta de l'església, la sala, la sala de dalt, les cambres i la golfa. De cambres o dormitoris n'hi havia set: la cambra del Pere Joan (el mosso?), dues cambres per les dones, la cambra del vicari, la del escolà, la dels hostes, i la cambra del rector. No es menciona la Torre.

L'habitació del rector estava moblada amb un llit petit de ginebró, guarnit amb una màrrega d'estopa i un matalàs de llana, un orinal de terrissa, un gerro i una palangana per les ablucions, dues caixes de noguer i una de fusta d'àlber. A la paret hi penjaven dos quadres, un representava sant Anastasi, l'altre, sant Joan Baptista. A les caixes hi havia la roba i altres objectes pertanyents al rector, per exemple, una campaneta de bronze per trucar el servei, 89 llibres de temàtica religiosa, unes ulleres de conxa guarnides de plata, un tintor, una plomera de bronze, una capseta de plata per posar tabac, una pipa de plata, i set jocs de cartes.

La rectoria era una casa gran, perquè el rector hi vivia en companyia dels seus ajudants i domèstics. Se sap, per exemple, que en temps del rector Gallart hi vivien quatre religiosos i dos seglars. A més a més, sovint s'hostatjaven a la rectoria hostes, ja fossin sacerdots de les parròquies veïnes, frares que venien a predicar, o personalitats que visitaven el poble. Per això, calia un celler ben assortit i una cuina ben equipada. En l'inventari citat, hi trobem al celler dues botes de cadireta, de 6 i 8 càrregues, i 13 carretells de mida variable. El mobiliari de la cuina estava format per un escambell de fusta, un cubell, uns clemàstecs, uns molls,

unes torradores de ferro, un enllardador, tres llums, dues marmites d'aram, una xocolatera, dues calderes, dues paelles, una olleta de ferro, tres olles de terrissa, unes graelles, un morter de pedra, deu culleres i sis forquilles de plata, un cullerer amb sis culleres de fusta, 10 plats de terrissa, 18 plats de pisa de Barcelona, 48 plats de pisa del país, una dotzena d'escudelles, un gavadal de fusta, tres càntrirs, tres ganivets, tres porrons, un garrafó, i dues cistelles.

Llinda de 1697

El proveïment de la taula anava a càrrec del mosso que treballava les feixes i l'hort de la parròquia, i també de les parts de les collites que rebia el rector dels seus feligresos.

Però les rendes del rector van anar minvant, de manera que al segle XX a la rectoria només hi quedaven el rector, el vicari i la majordoma, els quals portaven una vida força més austera que els seus antecessors. L'edifici va patir les conseqüències de la crisi i es va enrunar parcialment. Les destrosses del 1936 el van acabar de malmetre. El darrer rector que hi va residir va ser mossèn Josep Miralpeix Graells, que s'hi va morir el 1956.

Un dia, passant en cotxe, l'advocat barceloní Ramon Maria Català va veure la rectoria i es va engrescar en comprar-la. En presència del rector de Fals, Ramon Boixadé, el Vicari general del Bisbat de Vic, mossèn Vilaró, i l'Administrador del Bisbat, mossèn Quer, van acordar vendre-li una part de la rectoria, la que estava sense teulada, juntament amb la Torre Vella, sota la condició que havia de restaurar el casalot. La venda es va fer formalment a Vic el 7 de juny de 1969 entre el Bisbe Ramon Masnou, com a venedor, i la senyora Antònia Roqueta Daniel, com a compradora.

Una clàusula del contracte fa: "La presente transmisión se realiza teniéndose en cuenta la tasación de la finca realizada por honrados peritos, con la debida publicidad y divulgación de esta transmisión, sin que a la misma no solo no se ha opuesto nadie, si no que nadie ha ofrecido más, y habida cuenta que las ruinas que se enegenan no tienen ningun valor en el estado en que se encuentran, mientras que tendrán una utilidad manifiesta al ser reconstruidas, habiéndose obtenido asimismo los consentimientos precisos. La compradora o los posteriores adquirentes, se obligan, conditio sine qua non, a reconstruir las ruinas objeto de esta transmisión en un plazo prudencial no inferior a cinco años"

La part venedora es va reservar el dret de recompra, preu per preu, i va posar com a condició que es fes un ús honest de l'edifici. El preu de venda va ser de 5.000 pesetes.

La gent de Fals no va veure amb gaire bons ulls l'operació, perquè va considerar que s'havia fet a la seva esquena. També es va lamentar que una part molt important del patrimoni del poble passés a mans privades. És de notar que la venda no va ser una decisió del rector del poble, sinó del Bisbat. Malgrat que la rectoria era un edifici

del segle XVIIè i la Torre Vella era una obra de l'alta Edat Mitjana, el Bisbat considerava llavors que "las ruinas no tienen ningun valor".

El nou propietari va complir, en part, el seu compromís, i va encarregar les obres de restauració al paleta Valentí Vall de Fonollosa. L'antiga rectoria va ser reconvertida en una vivenda, que els amos van utilitzar esporàdicament durant uns anys. Més tard, la casa va sofrir una sèrie de robatoris i actes de vandalisme. Actualment la propietària és la senyora Chantal Català.

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.